

12 myter om børns sprog

Myte #1 - Børn skal trænes i sprog

Nej, det er vigtigt at slå fast, at man ikke kan træne børns sprog. Børn udvikler sprog i nært samspil med voksne og andre børn. Sprogtiltagelsen starter allerede, før barnet er født, og sproget udvikler sig hele livet. Sprog er ikke en isoleret del af barnets udvikling, men en del af barnets generelle udvikling. Barnet skal stimuleres til at tilegne sig sprog, bl.a. gennem leg, samtale og læsning.

Myte #2 - Udtalevanskeligheder er den vigtigste grund til at bekymre sig om dit barns sprog

Nej, udtalevanskeligheder er faktisk ofte det, man behøver at bekymre sig mindst om. For mange børns vedkommende er udtalevanskeligheder en del af den normale taleudvikling, og de fleste vokser fra dem. Samtidig er det så let at spotte, at det sjældent opdages for sent. Det er i barnets sprogforståelse, vi oftest finder sprogvanskeligheder, der opdages for sent. Er du i tvivl ift. dit barns udtale, er det selvfølgelig altid en god idé at spørge en talepædagog.

Myte #3 - Det er vigtigt at rette barnet, når det udtaler eller bruger ord forkert

Det kan være fristende af hjælpe barnet på vej i sproget ved at rette det, når det udtaler eller anvender ord forkert. Det har dog langt bedre påvist effekt blot at gentage det, barnet siger, men i den korrekte form. Så **nej**, du skal ikke rette på dit barns sprog. Du skal hjælpe det på rette vej.

Myte #4 - Små børn skal opfordres til at tale i stedet for at pege

Det er en ret typisk og velment respons fra voksne, men **nej**, vi kan ikke på den måde "tvinge" et barn til at tale. Sproget skal tværtimod serveres på et sølvfad garneret med al den goodwill, vi som voksne kan bidrage med, uanset hvad vi mener, barnet skal og bør kunne i forhold til alder. Hvis barnet peger, så sætter vi blot de ord på, som vi ønsker barnet skal bruge. Det er altid den voksnes ansvar at få samtalen til at fungere.

Myte #5 - At være flersproget giver ekstra sproglige vanskeligheder

Kort fortalt er det at være flersproget en kognitiv fordel, men der kan være andre omstændigheder, som giver flersprogede børn sproglige udfordringer... så igen, **nej**, et flersproget barn er ikke pr. definition sprogligt sværere stillet end børn med kun ét sprog, men der er stadig ting vi skal være opmærksomme på hos børn, der vokser op med flere sprog.

12 myter om børns sprog

Myte #6 - Stammen "smitter"

Nej, et barn kommer ikke til at stamme, selvom det hører andre børn eller voksne stamme. Den præcise årsag til stammen kender vi ikke endnu, men det ser ud til, at arvelige faktorer spiller en rolle. Læs mere om stammen senere her i bogen.

Myte #7 - Jo mere du taler til dit barn, desto mere stimulerer du dets sprog

Det lyder rigtigt, ikke? Men **nej**, for faktisk handler det slet ikke om, hvor meget vi taler *til* et barn, men derimod om, hvordan vi taler *med* barnet. Det er gennem dialogen og kvaliteten af det, vi taler med barnet om, at barnet tilegner sig sproget.

Myte #8 - Det er vigtigt at tale simpelt sprog til børn – ikke for mange svære ord

Man kunne også tænke sig, at logikken lød: Jo simple du taler til et barn, desto hurtigere lærer det at tale. Men **nej** igen, vi skal ikke gøre os særligt umage forenkles vores sprog, når vi taler med børn, med mindre vi ønsker, at de skal have et simpelt sprog. Børn lærer en masse af at høre nuancer i sproget: fremmedord, bøjninger, vendinger, metaforer etc.

Det, vi til gengæld skal gøre os umage med, er at sikre os, at de får så meget af betydningen med som muligt. Det gør vi gennem samtale og spørgsmål.

Og så er der naturligvis forskel på, hvordan man taler med et spædbarn, et 3-årigt sprogforsinket barn og et kommende skolebarn. Vi skal altså hele tiden tilpasse vores sprog til barnets niveau, både i tonefald og indhold, samtidig med at vi stimulerer dets sprogtilegnelse.

Myte #9 - "Han forstår jo alt, hvad vi siger"

Nej, det er faktisk ikke sikkert, selvom det virker sådan. Vi kan have en tendens til at forveksle barnets sprogforståelse med barnets kendskab til daglige rutiner. Det betyder, at vi har en oplevelse af, at barnet forstår, hvad vi siger - hvor det i virkeligheden er rutinen, som barnet genkender.

Det kan være katastrofalt for barnet, hvis vi udelukkende heraf tolker, at barnet har en alderssvarende sprogforståelse. Vi skal nok fortælle mere om, hvad du skal lægge mærke til i stedet for i kapitel 5.

12 myter om børns sprog

Myte #10 - "Sproget kommer jo af sig selv"

Det er rigtigt, at evnen til at udvikle sprog er medfødt, men hvor godt og nuanceret et sprog, vi får, afhænger i høj grad af, hvilket miljø vi udvikler det i. Derfor er dit engagement utroligt vigtigt. Børn lærer fx ikke at rime, hvis det ikke er sammen med voksne, der rimer med dem. Barnets ordforråd og sprogforståelse vil også afhænge af det input, det får fra omverden. Så **nej** - sproget kommer ikke "af sig selv".

Myte #11 - Et motorisk dygtigt barn vil typisk være forsinket sprogligt

Nej, man kan sagtens være sprogligt og motorisk stærk på samme tid. Det er en gammel skrøne, at børn ikke kan udvikle motorik og sprog på samme tid. Derfor er det vigtigt at reagere på et barn, der er sprogligt forsinket, også selvom det er motorisk stærkt. Det modsatte er naturligvis også tilfældet, så det er vigtigt at se på hele barnet.

Myte #12 - Tidlig indsats starter i skolen

Det er nok den mest omfattende af alle myterne. Den dækker nemlig over den overbevisning, at vi først behøver at sætte ind over for børns sprog og læring i skolealderen. Nyeste forskning har imidlertid dokumenteret, at:

- 1) et godt dagtilbud kompenserer for et senere dårligt skoletilbud
- 2) selv en begrænset sprogindsats i dagtilbuddet har en positiv effekt på børns sprog og senere læse- og skrivefærdigheder

Lad lige de oplysninger stå et øjeblik...

Det vil faktisk sige, at hvis barnet i sine første seks leveår oplever bevidst og kvalificeret sprogstimulering, så kan det klare sig godt gennem et jævnt dårligt skoletilbud. Det er også veldokumenteret, at man ud fra sproglige problemer ret tidligt kan forudsige, hvor stor succes et barn vil få med sin fremtidige uddannelse. Derfor er det utroligt vigtigt, at vi er opmærksomme på barnets sprog fra det tager sine første sproglige skridt.

Så med et stort rungende NEJ, afviser vi myten om, at tidlig indsats kan ske i skolealderen.

KORT SAGT!

Sproget er så vigtigt, at det skal leges ind!